131

HIZTEGI BATUA

arriskatu - askatu[1]

arriskatu, arriska, arriskatzen. *du* ad.
arrisku
  arriskuan egon
  arriskuan ipini
  arriskuan izan
  arriskuan jarri
arriskualdi iz.
arriskugarri
arriskutsu
arritmia iz. *Med.*
arritmiko
arro iz.: *Deba ibaiaren arroa.*
arroa iz. (pisu neurria): *hamabi arroako txerria.*
arroaka adlag.
arroba iz. h. **a bildua** (@ ikurraren izena).
arrobatu, arroba(tu), arrobatzen. *du* ad. *Ipar.* 'lapurtu, ebatsi, ostu'.
arrobatzaile iz. *Ipar. g.er.* 'lapurra; harraparia'.
arrobatze iz. *Ipar. g.er.* 'lapurreta'.
arroda iz. *Ipar. Zah.* 'gurpila'.
arroila iz. 1: *aitzineko egunetako euriek izugarrizko arroilak eginak zituzten bidexketan.* 2: *Irunberriko arroila.*
arroitu iz. *Naf.* 'hotsa, zarata; sesioa'.
arroka
arrokarte iz. *Ipar.* 'haitzartea'.
arrokatsu
arrolaka adlag. 'zabuka, balantzaka'.
arroltze iz. h. **arrautza.**
arroltzopil iz. h. **arrautzopil.**
arrondizamendu iz.
arront* e. **arrunt.**
arropa
arropategi
arropatoki* e. **arropategi.**
arrosa
  arrosa-landare
  arrosa-leiho
  arrosa-lili
  arrosa-lore
arrosadi iz. *Sin.* **arrosategi.**

[1] Arau honek osatu eta eguneratu egiten ditu 48. Arauan argitaratutako Hiztegi Batuko zerrendak, **arriskatua-askatu** tarteko hitzei dagokienez. Arau berria da, beraz, kontuan hartzekoa.

arrosario

arrosario-belar 'aski motza' (*Cynodon dactylon*).

arrosategi iz. *Sin.* **arrosadi.**
arrosatu, arrosa(tu), arrosatzen. *du* ad. *Ipar. Beh.* 'ureztatu'.
arrosel iz. *Pagellus centrodontus.*
arrosetoi* e. **arrosa-leiho.**
arrosondo iz. 'arrosa-landarea'.
arrotz 1 iz. eta izond. 'atzerritarra, atzerrikoa'; 'ezezaguna'. 2 iz. *g.g.er.* 'ostatuz hartzen den pertsona'.

arrotz-etxe *g.g.er.*
arrotz-herri *g.g.er.* 'atzerria'.

arrotzaldi iz. *g.g.er.* 'atzerrialdia, erbestealdia'.
arroxina* e. **erretxina.**
arroz iz. *Sin.* **irris.**

arroz(-)esne

arroztasun
arroztegi iz. 'etxegabeentzat eta izan ohi den ostatu doakoa'.
arroztu, arrotz/arroztu, arrozten. *da/du* ad.
arrubi* e. **arrabio.**
arrubio* e. **arrabio.**
arruda* e. **erruda.**
arruket iz. *Zub.* (uso mota bat).
arrunda iz. *Ipar. Zah.* h. **erronda.**
arrunkeria
arrunki
arrunkide* e. **kide, lagun.**
arrunt

arruntean adlag. 'eskuarki, gehienetan'.

arruntasun
arrunter izond. *Ipar. Zah.* 'arrunta'.
arruntu, arrunt(u), arruntzen. *da/du* ad. 'arrunt bihurtu'.
arruta 1* e. **erruda.**
arruta 2 iz. 'bidaia bat egiteko (gehienetan itsasoan) markatzen den bidea'.
arsaldo iz. 'artaldea'.
arta iz. 'arreta, ardura'.

arta eduki *Zah.* 'arta izan'.
arta hartu 'arta izan'.
arta izan *du* ad.: *nitaz arta duzun Jainkoa.*

artaberde iz. *Sin.* **bazka-arto.**
artabero* e. **artobero.**
artabizar* e. **arto(-)bizar.**
artaburu iz. edo **arto(-)buru.**
artadi iz. 'artasoroa'.
artadun izond. 'arduraduna; arretatsua'.
artaduri* e. **artatsu, artadun.**
artagabe izond. 'arduragabea'.
artagarau iz. *Bizk.* 'artalea'.
artaiztur iz. *pl.* 'ardiak mozteko aizturrak'.
artajorra iz. edo **arto(-)jorra.**

artajorran adlag. 'artoa jorratzen'.

artajorrai iz. 'artoa jorratzeko aitzurra'.
artajorratze
artalanda* e. **arto(-)landa.**
artalasto* e. **arto(-)lasto.**
artalde
artaldekeria
artale
artalor iz. 'artasoroa'.

artalore
artamendatu, artamenda, artamendatzen. *du* ad. *Ipar.* 'gomendatu'.
artamendu
artantzu iz. 'ardi antzua'.
artasoro
artatse iz. *Lit.* 'argi-hastea'.
artatsu izond. *Ipar.* 'arretatsua, arduratsua': *andre artatsua zen hura!; esandakoaren egitera artatsu izan naiz.*
artatsuki adlag. *Ipar. Zah.* 'artoski'.
artatu, arta(tu), artatzen. *du* ad. *Ipar.*: *andre-serorak ditu elizak artatzen.*
artatxe iz. *Bizk.* 'artatxikia'.
artatxiki
artatxori iz. *Bizk.* 'txolarrea'.
artatza* e. **artotza.**
artatzaile iz.: *erien artatzailea.*
artazi iz. *pl. Sin.* **aiztur, guraize.**
artazika adlag. '(dantzako) artaziak eginez'.
artazuriketa
artazuritze iz. edo **arto(-)zuritze.**
arte 1 postpos.: *bihar arte; zu isildu arte.*
  arte guztian postpos.: *orain arte guztian; lana bukatu arte guztian.*
  arteraino
arte 2 iz. 'tartea, bitartea': *etxetik lantegirako arte horretan gertatua.*
  arteetan adlag. *Bizk.* 'bitartean'.
  artetan adlag. *Ipar.* 'batzuetan, noizbehinka'.
  artetik adlag. *Ipar.* 'bidenabar' (*artetik erran* esapidean erabiltzen da ia beti).
arte 3 iz. 1 'amarrua'. 2 'trebetasuna'. 3 'ertia': *arte-ondarea.* 4 'animaliak harrapatzeko tresna'.
  arte eder *pl.*
  arte grafiko *pl.*
  arte plastiko *pl.*
arte 4 iz. *Quercus ilex.*
arte(a) hartu
artea(k) hartu *Batez ere Bizk.*: *arteak hartu ezinik; eztabaidatzeko artea hartu.*
artean adlag.: *Europa(ren) eta Afrikaren artean; gauza bat beste biren artean jarri; bi aukeraren artean zalantzan; kanpotarren artean gaudenean; malko artean jaioak; zaude ni itzuli artean; artean jaio gabea zen; baina ordua ez zen artean bete; orduan guztia esango dut, baina artean ez.*
  neure, bere... artean *Heg.*
artega adlag.
artegai* e. **artelan.**
artegatasun
artegatsu* e. **artega.**
artegatu, artega(tu), artegatzen. *da/du* ad.
artegi
artegintza
arteino* e. **artio, arte.**
arteka 1 iz. 'bi etxeren, hormaren eta abarren arteko tartea'.
arteka 2 adlag. 'noizbehinka, batzuetan'.
  arteka-marteka: *arteka-marteka ahaztu egiten zaizkigu kontu hauek.*
artekaketa iz. *Teknol.*
artekari
artekaritza
artekatu 1, arteka(tu), artekatzen. *du* ad. 'tartekatu'.
artekatu 2, arteka(tu), artekatzen. *du* ad. *Teknol.*
arteko iz.
artelan
artelatz iz. *Quercus suber.*
artelazki iz. *Sin.* **kortxo.**
artemein* e. **aurtemein.**

artera* e. **arte.**
arteragoko izlag. *Bizk.* 'lehenagokoa'.
arteria
arterial izond. *Med.*
arteriografia iz. *Med.*
arteriosklerosi iz. *Med.*
artesi iz. *Gip.* eta *Naf.*
artesitu 1, artesi(tu), artesitzen. *da* ad. *Gip.* eta *Naf. Sin.* **arrakalatu.**
artesitu 2 iz. *Gip.* eta *Naf. Sin.* **arrakala.**
artetsi* e. **erdietsi.**
artetsu
artetu 1, arte(tu), artetzen. *da/du* ad. *g.er.* 'artean jarri; bitarteko izan'.
artetu 2, arte(tu), artetzen. *da* ad. *g.er.* 'lasaitu, baretu'.
artez izond. 'zuzena': *biderik artezena aukeratu; artez eta zuzen erabiltzeko.*
artezbide iz. *g.er.*
artezia iz. 'trebetasuna'.
artezilari iz. h. **lehergailu-teknikari.**
artezkari
artezkaritza
artezki 1 adlag. 'trebeki'.
artezki 2 adlag. 'zuzenki'.
arteztasun iz. 'zuzentasuna'.
arteztu, artez(tu), artezten. *du* ad. 'zuzendu'.
artifizial
artifizialki
artifizialtasun
artifizio
artifizios izond. *Zah.*
artifiziotsu izond. *Zah.*
artifiziozko izlag.
artiko izond.: *Ozeano Artikoa.*
artikulatu, artikula, artikulatzen. *du* eta *da* ad. *Teknol., Hizkl.*
artikulazio
artikulu
artikulugile
artile iz.: *artilezko jertsea.*
artileria* e. **artilleria.**
artillari
artilleria
artilun* e. **eklipse.**
artino* e. **artio, arte.**
artio *Batez ere Ipar.* eta *Naf.* 'arte'.
artiodaktilo iz. *Zool.*
artirin* e. **arto(-)irin.**
artisau iz. *Sin.* **eskulangile** (*artisau* hitza berriki asmatua da).
artisautza iz. *Sin.* **eskulan, eskulangintza.**
artista
artistiko
artixot iz. h. **orburu.**
artizar
artizki
artizkune iz. *Gip. g.er.* 'ardiak jeizteko lekua'.
arto
    arto(-)bihi *Ipar.* 'artalea'.
    arto(-)bizar
    arto(-)buru edo **artaburu**
    arto(-)irin

arto(-)jorra edo **artajorra**
arto(-)landa
arto(-)landare
arto(-)lasto
arto(-)makila
arto(-)zuritze edo **artazuritze**
bazka(-)arto *Sin.* **artaberde.**
artobeltz iz. *Sin.* **suge-ilar.**
arto-berde* e. **artaberde.**
artobero iz.
artobero-usain
artopil 1 iz. 'arto-opila'. 2 izond. 'behar denean ere larritzen ez dena'.
artos izond. *Ipar. g.g.er.* 'artatsua'.
artoski adlag. *Ipar.* 'artaz, arduraz'.
artotza iz. *Bizk.* 'arto-saila'.
artoxehe iz. *Ipar.* 'artatxikia'.
artritiko
artritis iz. *Med.*
artropodo
artrosi iz. *Med.*
artseniko iz. *Kim.*
arturgi* e. **diamante.**
arturratze iz. *Lit.* 'argi-urratzea'.
artxibaketa* e. **artxibatze.**
artxibarazi, artxibaraz, artxibarazten. *dio* ad.
artxibari* e. **artxibozain.**
artxibategi
artxibatu, artxiba, artxibatzen. *du* ad.
artxibatze
artxibo
artxibozain
artxiduke
artxidukesa
artxipelago iz. 'uhartedia'.
artxipote iz. 'arabazozoa'.
artxipretra* e. **artzapez.**
artxo iz. *Bizk.* 'bildotsa'.
artza iz. 'bahea'.
artzain iz.: *artzain-makila*; *artzain-txabola.*
artzain-joko
artzain-mutil 'artzainaren laguntzailea'.
artzain nagusi
Artzain On *Erl.* 'Jesukristo'.
artzain-txakur
artzain-zaku *Capsella bursa-pastoris.*
artzaingo
artzaintsa iz. *Ipar.* 'andre artzaina'.
artzaintza
artzakur
artzanor iz. (ardi-txakur mota bat): *artzanorak handiak izaten dira.*
artzantza* e. **artzaintza.**
artzapez
artzapez-barruti
artzapezgo
artzapezpiku
artzar iz. *Ipar.* 'ardi zaharra'.
artzarki iz. *Ipar.* 'ardi zaharraren haragia'.

artzatu, artza(tu), artzatzen. *du* ad. *g.er.* 'bahetu'.
artziprestazgo iz. *Heg.* h. **artzapezgo, artzapez-barruti.**
artzipreste iz. *Heg.* h. **artzapez.**
artzobispo iz. h. **artzapezpiku.**
asa interj. *Ipar.*: *asa, zuti hadi!*
asaba
asaberri* e. **aberri.**
asago adlag. *Bizk.* 'urrun'.
asagotu, asago(tu), asagotzen. *da/du* ad. *Bizk.* 'urrundu'.
asai* e. **tuberkulosi.**
asaiatu* e. **saiatu.**
asaldagaitz izond.
asaldagarri izond.
asaldarazi, asaldaraz, asaldarazten. *du* ad.
asaldari izond. eta iz. h. **asaldatzaile.**
asaldatu, asalda, asaldatzen. *da/du* ad.
asaldatzaile izond. eta iz.
asaldatze
asaldazio iz. *Zah.* 'asaldua'.
asaldu
asaldura iz. *Ipar.* 'asaldua'.
asalto* e. **asaldu, eraso, oldarraldi**, etab.
asanblada* e. **batzar, biltzar.**
asanblea* e. **batzar, biltzar.**
asaskaldi iz. *Bizk.* 'atsedenaldia, lasaitasuna': *noizean behin ondo dago asaskaldi bat hartzea.*
asaskatu, asaska, asaskatzen. *da/du* ad. *Bizk.*
asbesto iz. *Sin.* **amianto.**
ase 1, asetzen. *da/du* ad.
 ase-ase egin *Heg.*
 ase eta bete: *Don Kixotek urdaila ase eta bete zuenean.*
 ezin ase iz. eta izond.
ase 2 iz.: *lehengo asea, oraingo gosea.*
 ase-goseka: *ahal bezala bizi ziren, ase-goseka.*
 asean adlag.: *asean dagoenak lanerako kar gutxi; beti asean bizi diren kondeak.*
asealdi
asearazi, asearaz, asearazten. *du* ad.
asebete 1, asebetetzen. *da/du* ad.
asebete 2 iz.
 asebetean adlag.: *ogia asebetean jango duzue.*
asebide iz. 'asetzeko bidea'.
aseezin
aseezintasun
asegaitz izond.
asegarri izond. eta iz.
aseguratu, asegura, aseguratzen. *du* ad.
aseguratzaile
aseguru
 aseguru(-)artekari
 aseguru(-)etxe
asegurudun
aseguru-konpainia* e. **aseguru(-)etxe.**
aseka iz. *Zub.* 'asebetea, betekada'.
asekeria iz. *Ipar.*
aseki adlag. *Zah.* 'ugari'.
asele iz. *g.er.* 'elezaharra'.
asentamendu* e. **kokagune, kokatze.**
asentatu, asenta, asentatzen. *du* ad. *Zah.* 'finkatu'.

Asentsio 1 iz. *Sin.* **Igokunde, Salbatore.**
asentsio 2 iz. *Artemisia absinthium.*
asentsio-belar
asentu iz. 'oinarria, zimendua, funtsa'.
asepsia
aseptiko
asesiatu, asesia, asesiatzen. *da/du* ad. *Ipar. g.er.* 'ase'.
asesinato* e. **erailketa.**
asetasun
asetu* e. **ase.**
asetzaile
asetze
asexual izond. 'sexugabea'.
asfaltatu, asfalta, asfaltatzen. *du* ad.
asfalto
asfixia iz. *Med.*
ashgabatar (herritarra).
asiar
asignatu* e. **esleitu, izendatu, eman, egokitu.**
asignatura* e. **ikasgai, irakasgai.**
asignazio* e. **esleipen, izendapen.**
asimetria iz.
asimetriko izond.
asimilatu, asimila, asimilatzen. *da/du* ad.
asimilazio
asinkrono
asintota iz. *Mat.*
asiriar
asistitu* e. 1 **lagundu.** 2 **etorri** (edo *joan, izan*).
aska
askabide
askaera
askaezin
askagaitz
askaldu, askal, askaltzen. 1 *du* ad. 'askaria jan'. 2 *da* ad. *Ipar.* 'gosaldu'.
askapen
askarazi, askaraz, askarazten. *du* ad.
askari
askarite iz. *Ipar.*
askatasun
askatu, aska, askatzen. *da/du* ad.

(Euskaltzaindiak, 2003ko urriaren 24an, Bilbon eta, azaroaren 28an;
Donostian, onartua)